

Poglejte na številke poleg naslova za dan, ko Vaša naročnina poteče. Skušajte imeti naročnino vedno vnaprej plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

ZA NEKAJ VEČ KOT
NA DAN DOBIVATE
2C "GLAS NARODA"
PO POŠTI NARAVNOST NA
SVOJ DOM (izvzemši sobot,
nedelj in praznikov).
:: Citajte, kar Vas zanima ::

Telephone: Chelsea 3-1242

Reentered as Second Class Matter September 25th, 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 244. — Štev. 244.

NEW YORK, WEDNESDAY, OCTOBER 23, 1940—SREDA, 23. OKTOBRA, 1940

Volume XLVIII. — Letnik XLVIII.

NEMCIJA IŠČE FRANCOŠKO POMOČ

HITLER IN LAVAL STA SE SESTALA... HITLER JE NA TAJNEM SESTANKU NEKJE V FRANCIJI SPREJEL LAVALA... NEMCIJA BI RADA DOBILA FRANCOŠKE VOJNE LA-DJE... VICHY ZANIKUJE TO VEST

Na nekem tajnem kraju v Franciji sta se večeraj sestala Adolf Hitler in Pierre Laval. Po splošnem mnenju je imel ta sestanek namen dobiti francoško vojno brodovje za Nemčijo, da bi bilo mogoče razbiti angleško vojno brodovje.

Nič natančnejšega ni bilo objavljeno glede tega sestanka, kot da je bil navzoč tudi nemški vnanji minister Joachim v. Ribbentrop, ki se že dolgo časa pripravlja na natančno dogovorila o nemško-italjanskem stališču z ozirom na Francijo.

V Vichyju je večeraj nek visok francoski uradnik izjavil, da ni nikakega govora o tem, da bi šla Francija v vojno proti Angliji ali kateri drugi državi.

Sestala sta se v zavzetem ozemlju, morebiti v Parizu, ali pa blizu njega. Zadnje čase je Laval kot posebni odposlanec francoske vlade pogosto obiskal Pariz, da se je posvetoval z nemškimi oblastmi.

Francoska vlada ima še vedno nekaj bojnih ladij

Francoska vlada v Vichyju ima še vedno najmanj eno oklopnico in neznano število križark, rušilec in podmornic, če tudi je francosko brodovje trpelo veliko škodo, ko so ga angleške bojne ladje napadle 4. julija v Oranu in 24. septembra v Dakarju. Nekaj bojnih ladij pa se je podalo Angležem.

Po bitki v Oranu je oklopni ca Strassbourg z nekaterimi križarkami pobegnila v Toulon.

Grof Ciano bo šel v Berlin

V Rimu se vzdržujejo vesti, da bo vnanji minister grof Ciano v kratkem obiskal Berlin. Ta obisk bo v zvezi z obiskom

NEZAPOSLENOST SE BO ZMANJŠALA

Prihodnje poletje bo dva in pol milijona manj nezaposlenih. — Cena blagu na debelo se bo povišala. — Nekaterim delavcem bo zvišana plača.

Urad za poljedelsko ekonomijo (Bureau of Agricultural Economics) se je že večkrat izkazal za izbornega napovedovalca. Te dni je povedal, da se bo prihodnjega poletja nezaposlenost v Združenih državah znatno zmanjšala. K temu bodo največ pripomogle naročila za narodnoobrambni program.

Nadalje je treba vpoštevati, da bo precej mladih moških vpoklicanih v vojaško službo. Če je zdaj v deželi od osem do deset milijonov ljudi brez dela, jih bo prihodnje poletje dva in pol milijona manj.

Nadalje napoveduje urad za prihodnjih dvanajst mesecev: cena blagu na debelo se bo znatno povišala; delavcem v gotovih strokah bodo povišane plače; povpraševanje po raznih

nemškega vnanjega ministra v. Ribbentropa v Vichyju, kjer se bo s Petainovo vlado pogajal za mir.

Neutrality krogi zagotavljajo, da se bo tudi Italija v istem času pogajala s Francijo za mir, kot Nemčija, kakor je to bilo tudi za časa premirja.

Predno bo šel von Ribbentrop v Vichy, se bosta še z grofom Ciano natančno dogovorila o nemško-italjanskem stališču z ozirom na Francijo.

Splošni vojni položaj

Angleški letalci so na ladje, ki so v delu v Hamburgu, vrgli nad tisoč vžigalnih bomb; mnogo ladij je pričelo goriti in kmalu je bil v pristanišču en sam velik požar. Bombardirali so tudi letališče blizu Calaisa in petrolejsko čistilnico v Dueseldorfu.

Nad Anglijo je priletelo nad 100 nemških aeroplanov, katere pa so Angleži prej zavrnili, predno so prileteli nad London. Nekaj bomb pa so vrgli na Glasgow, Liverpool in Bristol.

Naknadna vojaška registracija

Clarence A. Dykstra je bil imenovan za načelnika vojaških naborov ter je takoj nato, ko je bil zaprišen, izjavil, da se morejo mladeniči v starosti od 21 do 36 let, ki se 16. oktobra niso registrirali, še vedno brez kazni registrirati in sicer do dneva, ko bodo v Washingtonu vlečeni prvi žrebi. Prvo število bo potegnili vojni tajnik Henry Stimson dne 29. oktobra.

Kdorkoli, najsi bo državljan ali nedržavljan, ki se ne bo registriral, bo kaznovan z globo \$10,000 ali zaporom 5 let.

farmskih pridelkih se bo povečalo;

nepričakovano poveča n je produkcije jekla in tekstilnih izdelkov;

izvoz poljskih pridelkov se bo še bolj omejil.

Če bodo vsled vnanjopolitičnega položaja, Združene države prisiljene igrati z ozirom na vojno kakšno večjo vlogo, bodo posledice še bolj vsestranske. Ako bo pa vojna napetost v Evropi ponehala, se bo pojavil v ameriški proizvodnji zastoj.

Anglija bo najbrž povečala svoje nakupe v Združenih državah. Anglija ima dovolj denarja, da ji bo mogoče tudi prihodnje leto vse nakupe sproti financirati.

Kako uničuje Hitler Francijo?

Vse industrijalne stroje, železniške vozove in lokomotive bodo polagoma odpeljali v Nemčijo. — Francija bo postala poljedelska država. Hitler se sklicuje na westfalski mir.

Vse, kar so Nemci in Italijani prve mesece storili z zasedenem delu Francije, je bilo smatrati za prizadevanje, da dobe nad zavojevano deželo politično kontrolo. To se jim je popolnoma posrečilo, toda pri tem niso ostali. Zdaj vsa kaže, da si skušajo zajamčiti še nekaj drugega: Francijo tako ponižati, da ne bo nikdar imela moči in prilike nastopiti proti Nemčiji.

V šestih mesecih bo glavni del njihove naloge završen. Po dveh letih bo pa Francija ponizana na sališče Portugalske. Zasedena Francija bo v zemljepisnem pogledu tako okrajnena, da njene meje v vojaškem pomenu sploh ne bodo prišle v poštev.

Italija že zahteva zase Savojsko z zapadnim delom Alp do Provencalske planote. Hitler je že vključil Alzacijo in Lorensko v nemški imperij. Hitlerjevi ljudje so brskali po zgodovini in dognali, da je bil leta 1648 sklenjen takozvani westfalski mir, ki je na škodo Nemčije prisodil Franciji okraja Toul in Verdun.

Takrat se je Nemčiji zgodila velika krivica, — pravi Hitler, — in krivico je treba popraviti.

Nemčija se bo v doglednem času polastila teh dveh okrajev. Najvažnejša bivša francoska obrambna črta bo zavedno prešla v nemške roke.

S tem pa proces prisvajanja, ali bolje rečeno rop, še zdlavnaj ni završen.

Da bodo Nemci prepovedali Francozom izdelovati orožje, je bilo znano že vnaprej. Toda Nemci niso samo tega storili.

Iz Francije poročajo, da odvažajo v rajh mašinerijo, ne samo iz municijskih tovarn, pač pa iz vseh vseh tovarn, ki izdelujejo železne ali jeklene izdelke.

Istočasno je bila Petainova vlada v Vichyju prisiljena znižati carino na kovinske izdelke iz Nemčije in Italije.

Kakor rečeno, bo v šestih mesecih proces završen. Francija ne bo imela nobene industrije, nobene tovarne, ki bi se dalo izpremeniti v municijsko tovarno. Če bi se kdaj razmere spremenile, bi čakala Francijo

GIRDLER NAJ PLAČA STROŠKE ŠTRAJKA

Little Steel je dolžn a delničarjem nad dvanajst milijonov dolarjev, ki jih je po nepotrebnem potrošila za štrajk leta 1937. — Stavkakozi so jo veljali 200 tisoč dolarjev.

Odvetniki Toma Girdlerja, predsednika Republic Steel Corporation, in sedemnajstih drugih uradnikov pripravljajo odgovor Thomasu S. O'Brienu iz Suffern, N. Y., ki je vložil tožbo proti jeklarski družbi ter zahteva, naj vrne delničarjem 12 milijonov 800 tisoč dolarjev, ki jih je potrošila leta 1937 za štrajk pri Little Steel.

Tekom štrajka je potrošila Republic 200 tisoč dolarjev za stavkokoze; 100 tisoč dolarjev za "netočna" poročila v listih; 350 tisoč dolarjev za puške in drugo orožje; 250 tisoč dolarjev za sodnijske stroške.

Povrh vsega tega, — pravi O'Brien, — je Delavski urad razsodil, najvišje sodišče pa potrdilo razsodbo, da mora pla-

silo težavna naloga. Nabaviti bi si morala stroje in orodje ter vse tovarne iz temelja zgraditi.

Če se hočemo prepričati, kaj se to pravi, je treba vzeti za vzgled Združene države, ki imajo vendar visoko razvito industrijo ter njene tovarne s polno paro obratujejo, pa jim bo šele leta 1942 mogoče producirati dovolj potrebščin za moderno armado.

V zasedenem delu Francije rušijo Nemci železniške proge ter odvažajo v Nemčijo lokomotive in železniške vozove. Tudi privatni avtomobili in trucki — vse gre v Nemčijo.

Nemci rušijo brzozjavne in telefonske zveze. Ostale so le tiste zveze, ki jih potrebujejo Nemci v vojaške svrhe.

Vse to je natančno v programu, ki se glasi: vse moderne prometne zveze je treba porušiti, da bodo francoske občine med seboj brez stika in da bo vsaka navezana nase ter odvisna sama od sebe.

Vsak pameten človek ve, da Nemci ne bodo večno ostali v zasedenem ozemlju. Ve pa tudi, kakšne žrtve čakajo Francijo, če bo hotela že vsaj deloma nadomestiti vse ono, kar ji bodo Nemci uničili in pobrali.

Naravnost zločinska je bila tudi uvedba posebnega denarja. Za eno nemško marko v zasedenem francoskem ozemlju je mogoče dobiti dvajset frankov.

Potemtakem je marka v Franciji desetkrat več vredna kot je bila pred vojno ter je mogoče z njo vse kupiti za eno tretino normalne cene. In Nemci kupujejo vse, kar predstavlja količjak vrednosti.

K temu pride še sistematična konfiskacija živil. Nemci prav dobro vedo, da slabo prehranjen narod je brezbrizen in da bi se ne mogel puntati, četudi bi se hotel. Namen Nemcev je ponižati Francoze na stališče neznanjih farmerjev.

Angleži napovedujejo, da bodo poslali leta 1942 v Francijo ekspedicijsko armado. Vojakom se bo zdelo, da so dospeli na Labrador ali v kakšno drugo divjino. Civilno prebivalstvo jim ne bo moglo prav nič pomagati.

Lewis bo govoril

V petek zvečer od 9 do 9.30 bo predsednik CIO John L. Lewis govoril po radio in bo njegov govor slišati po treh največjih radio postajah v Ameriki, namreč po National Broadcasting Co., Columbia Broadcasting System in po Mutual Broadcasting System.

Lewis, ki je leta 1936 z vsen svojim vplivom podpiral F. D. Roosevelta, bo sedaj najbrže 4,000,000 CIO članom in najmanj 30,000,000 poslušalcem priporočal, da letos pri predsedniških volitvah oddajo glasa za Wendella L. Willkieja. — Obeta se pa tudi lahko presenečenje.

Privrženci New Deala pa so nasprotno prepričani, da bo Lewis priporočal Roosevelta, kajti velika večina CIO članov je zanj.

V Washingtonu ni bilo mogoče iz Lewisovega CIO urada ničesar izvedeti o njegovem nameravanem govoru. Lewis na vsako tozadevno vprašanje molči, ravnatelj CIO časnikarskega urada Len De Caux pa trdi, da ne ve, o čem bo Lewis govoril.

Za Lewisov govor bo CIO plačal radio družbam okoli

Sloga v delavskih vrstah je potrebna za obrambo

Posebna predsednikova komisija naj bi zabrisala razlike in nasprotja med Delavsko federacijo in CIO. — Značilen predlog delavskega odvetnika.

Te dni je govoril v New Yorku znani delavski odvetnik Louis Waldman. Njegov govor ni bil namenjen le delavcem kot takim, pač pa delavcem kot državljanom ter o njihovih nalogah v sedanjem resnem času.

Waldman je predlagal, naj zabriše vse razlike med Ameriško delavsko federacijo in CIO posebno komisija, v kateri bi imeli omenjeni delavski organizaciji po dva člana, dočim bi petega imenoval predsednik.

Tekom zadnje vojne je bilo v tem pogledu vse druge kakor je sedaj. Takrat je igral v ameriškem delavskem gibanju najvažnejšo vlogo Samuel Gompers. Takrat ni bilo razcepljenega vodstva in cepljenih glasov.

Danes imamo razkrojeno in sovražno delavsko gibanje, — je rekel Waldman. — V času narodne stiske si kaj takega ne moremo privoščiti. Če hoče igrati delavstvo vlogo v narodni obrambi, mora z vlado razpravljati kot en mož. V času narodne stiske je treba na-

četi kompanija 7 milijonov 500 tisoč dolarjev zaostale plače odpuščenim štrajkarjem.

Tekom štrajka je izgubila kompanija 2 milijona 500 tisoč dolarjev, ker je skoro popolnoma prenehala obratovati,

Politika v tovarni

Navdušenemu republikancu očitajo, da ni nič kaj naklonjen Rooseveltovim pristašem. — Gospodar je obdolžitve odločno zanikal.

Generalni pravdnik Robert H. Jackson in senator La Follette, načelnik odbora, ki preskuje kršenje državljanski svoboščin, sta bila opozorenja, da neki delodajalec v bližini Camdena, N. J., preganja svoje uslužbence zaradi njihovega političnega prepričanja.

Edward Hullings, — to je obdolživec odločno zanikal. Priznal je, da je res odslavlil nekega svojega uslužbenca, da bi ga pa takoj zopet zaposlil, če bi imel možak dovolj poguma prošiti za delo.

Sol Stettin, upravitelj južno-jerseyjskega skupnega odbora Textile Workers unije je brzojavil:

Lastnik Northampton Textile Company v Mt. Holly, N. J., je kršil državljanske svoboščine. Delavec je odpu-

\$75,000, in sicer družbam za broadcastanje \$50,000 ostalih \$25,000 pa za že naznanjeno, pa preklicane oglase.

Ako se bo Lewis potegoval za izvolitev Willkieja, voditelji CIO unij po veliki večini ne bodo s tem zadovoljni, kajti unije, vključene v CIO, so se po večini izrekle za zopetno izvolitev predsednika Roosevelta.

ščal zaradi njihovega političnega prepričanja. Delavec je skušal s pretinjami prisiliti, naj podpirajo Wendella Willkieja. Po našem mnenju je to v nasprotju s temeljnimi državljanskimi pravicami, ki so nam zajamčene po ustavi. Prosimo, preiščite zadevo.

Pritožil se je William F. Pittman iz Pemberton, N. J., član unije tekstilnih delavcev ter uslužbenec Northampton Textile Mills. Njegova žena, ki je bila istotam uslužbenca, je pustila delo, češ, da jo je manager vedno "dražil", ker se je zavzela za Roosevelta, Pittmana so poklicali v urad družbe in ga vprašali, čemu se je pritožil pri okrajnemu pravdniku in okrajnem detektivu, Pittman se je začel pripraviti, narkar ga je gospodar odpustil. Pittman se je obrnil nato na unijo za pomoč.

Predsednik družbe, Hullings, je rekel, da je bil Pittman pri njem uslužben iz leta 1919. Delo je dobil ob povratku iz armade. V vojni je bil žrtev plinskega napada in se je vse izenačeval časa "precej čudno" obnašal.

Hullings je ponosno izjavil: — Jaz sem tisoč odstotno za Willkieja, dočim je Pittman milijonodstotno za Roosevelta,

v narodno obrambnem programu. Uspeh ali izjalovljenje programa sta odvisna od sodelovanja ameriškega delavstva.

Uspehi WPA

Howard O. Hunter, poslujoči administrator WPA, je rekel, da je WA v petih letih svojega obstoja zgradila več kot 517 tisoč milj cest in 25 tisoč javnih poslopj.

To je ogromen uspeh, ako pomislimo, da bi morali v nasprotnem slučaju ljudje, ki so pri WPA, stati v krutih vrstah in životariti s pičlo podporo. W. P. A. delavci so zgradili tudi 64,426 mostov, 18 tisoč milj sanitarnih odvajalnih kanalov, 4383 novih sol in nad 100 knjižnic.

Odvrnjena stavka

Delo v ladjedelnici v Camden, N. J., ki ima za pol milijona dolarjev naročil, se bo nemoteno nadaljevalo. New York Shipbuilding Corporation in Industrial Union of Marine in Shipbuilding Workers sta se sporazumeli. Pet tisoč delavcem bo povišana plača za sedem odstotkov,

“GLAS NARODA”

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovenic Publishing Company, (A Corporation). Frank Sakser, President; J. Lupsha, Sec. — Place of business of the corporation and addresses of above officers: 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

47th Year

“Glas Naroda” is issued every day except Saturdays, Sundays and Holidays. Subscription Yearly \$6.— Advertisement on Agreement.

Za celo leto velja list za Ameriko in Kanada \$6.—; za pol leta \$3.—; za četrt leta \$1.50.— Za New York za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.— Za inozemstvo za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.—

“Glas Naroda” izhaja vsaki dan izveniš sobot, nedelj in praznikov.

“GLAS NARODA,” 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y. Telephone: CHelsea 3-1242

POMAGAJTE nam IZBOLJŠATI LIST s tem, da imate vedno VNAPREJ plačano naročnino. Časopis mora odgovarjati potrebi časa. Vsak cent prihranjen pri terjatvi, je namenjen za IZBOLJŠANJE LISTA.

TRETJI TERMIN

Republikanci nimajo prav dosti očitati predsedniku Rooseveltu. Toda bližajo se predsedniške volitve, in je treba pač poskrbeti, da Roosevelt ne bo vtretje izvoljen.

Kakšnega orožja naj se poslužijo proti njemu? Očitajo mu diktatorsvo, toda očitek prav dobro ne drži.

Pravijo, da je začel deželno prepozno pripravljati na pretečo nevarnost.

Če se bodo priprave tako naglo nadaljevale, kot so se pričele, bo Amerika dovolj zgodaj pripravljena na vsako pretečo nevarnost.

Očitajo mu, da tira deželo v bankrot. Res se je narodni dolg povečal, toda letni ameriški narodni dohodek se vedno daleč prekaša primanjkljaj.

Radi bi se spoddikali nad socialno-varnostnimi odredbami, pa se jim zdi prenevarno. Zato je republikanski predsedniški kandidat vse te odredbe odobril, s pristavko, seveda, da jih je treba še izboljšati.

Tudi WPA in druge slične vladne agenture jih bodo v oči. Toda če bi republikanci razglasili, da je WPA brezpotrebna, bi na slabo naleteli. Zato republikanskemu predsedniškemu kandidatu ni drugega kazalo kot svečano izjaviti, da republikanska administracija ne bo odpravila WPA.

Kaj torej? Volitve so na pragu, primernega orožja proti političnemu nasprotniku pa ni. Toda dobiti ga je treba. In dobiti so ga. Pravi se mu—tretji termin.

Republikanci so začeli voditi svojo agitacijo pod geslom: No third term! (Proč s tretjim terminom!) Noben ameriški predsednik ni bil trikrat izvoljen, in zato tudi Roosevelt ne sme biti!

S tem volilnim geslom republikanska stranka jasno dokazuje, da je za duhom časa silno zaostala.

Republikanci so nominirali za predsedniškega kandidata Willkieja, kar niso imeli nobenega drugega zares vplivnega človeka, ki bi mu poverili to nalogo. In gesla “No third term!” so se vsled tega oprijeli, ker nimajo proti Rooseveltu drugega orožja.

— Tretji termin pomenja diktaturu! — kriče, dočim njihov predsedniški kandidat v isti sapi izjavlja: — Meni se ne zdi, da namerava Roosevelt postati diktator!

To svigašvagarstvo izdaja šibkost njihovih protestov ter ustvarja vtis, da republikanci res ne vedo, kaj pravzaprav hočejo. Stranki, ki pri vsaki priliki dokazuje svojo neololnost, bi res ne kazalo izročati deželne uprave. Delavci in farmerji vedo, da ne zastopa drugega kot velekapital in nazadnjaštvo.

V splošnem pa republikanci tudi niso dosledni. Komaj dvanajst let je minilo izza časa, ko bi z veseljem podpirali ponovno kandidacijo Calvina Coolidgea, ki je odslužil drugi termin, toda Coolidge ni hotel.

Če bi takrat ne imeli ničesar proti Coolidgeu, ako bi bil pripravljen sprejeti kandidacijo, bi jim tudi sedaj ne bo treba tako odločno nasprotovati tretjemu Rooseveltovemu terminu.

Ameriškiemu narodu dopovedujejo, da ni še noben Amerikane služil treh zaporednih predsedniških terminov. To je tradicija, to je vkoreninjen običaj proti kateremu se dežela ne sme pregrešiti.

Ali niso republikanci prekršili z nominacijo Willkieja tradicijo? Seveda so jo.

Še nikdar se ni namreč vselil v Belo hišo mož, ki ni prej vršil kakšne javne službe.

Predolgo bi bilo naštevati vse predsednike, zato naj zadostuje nekaj primerov.

George Washington je bil vrhovni poveljnik revolucionarne armade, Thomas Jefferson je bil governor države Virginije; James Madison je bil član virginijske zakonodaje; Abraham Lincoln, je bil član kongresa; James Garfield je bil senator; Theodore Roosevelt je bil governor države New York in podpredsednik; William Taft je bil sodnik, vojni tajnik in governor Filipinov; Woodrow Wilson je bil governor države New Jersey; Warren G. Harding je bil senator države Ohio; Coolidge je bil governor države Massachusetts in podpredsednik; Herbert Hoover je bil trgovski tajnik; Franklin D. Roosevelt je bil državni senator, pomožni mornariški tajnik in governor države New York.

Vsak je imel že vsaj nekaj pojma o javnih zadevah. Willkie pa ni nikdar vršil kakšne javne službe.

Spravljati takega človeka v najvišji urad, je tudi krčenje ameriške tradicije, ameriških vkoreninjenih običajev.

Iz Slovenije

PODIVJANEC USMRTL GLUHONEMO ŽENO.

Pred tričlan-kim senatom okrožnega sodišča v Celju se je zagovarjal 30-letni posestnikov sin Janez Moškon za Vetrnika pri Kozjem zaradi uboja. Na praznik 15. avgusta zvečer se je pojavila pred hišo posestnice Katarine Strnadove na Vetrniku pri Kozjem neznana gluhonema žena, do videzu ciganka. Strnadova je naročila Janezu Moškonu, naj spravi žensko izpred hiše. Moškon, ki je popoldne pil v neki kleti, se je takoj lotil posla. Vprašal je žensko, od kod je in česa želi. Ker ženska seveda ni razumela vprašanja in tudi ni mogla odgovoriti, jo je začel Moškon klofutati in odganjati od hiše. Nato je pograbil krepelo in začel udarjati z njim po glavi neznanke. Uboga ženska se je začela v bolečinah plaziti od hiše, pri tem pa se je zvrnila v apeno jamo. Ko je ležala okrvavljena v jami, jo je podivjani Moškon udaril še nekajkrat s krepelom po glavi. Ko so žensko kmalu nato potegnili iz jame, je bila že mrtva. Kljub temu pa jo je Moškon še sunil, da se je zvalila po strmini in obležala na trati.

Orožništvo je Moškona sprva prijavilo zaradi umora. Izkazalo pa se je, da je imela neznanka hudo srčno hibo, in da je umrla vsled otrpnenja srca. Njene poškodbe na glavi in rokah niso bile smrtno, imela pa je zloniljen več reber. Njena smrt je bila seveda v zvezi s prizadevanji poškodovani — Janez Moškon je bil obsojen na 4 leta ječe in na izgubo častnih pravic za dobo 2 let.

FELIKS STARE UMRL.

V visoki starosti je umrl daleč po Sloveniji znani Feliks Stare, graščak na Kolovcu in industrijec v Jaršah. Letos v januarju je minilo devet desetletij, kar se je rodil v Mengšu v stari, ugledni rodovini, iz katere je izšlo več veljavnih mož. Feliks, najmlajši izmed bratov, je šel zgodaj v svet izpolnjevati se v usnjarski stroki. Prepotoval je Nemčijo, Dansko, Rusijo in Balkan v dobi, ko potovanje še daleč ni bilo tako udobno kakor danes. Po vrnitvi v domovino je prevzel po-

očetu graščino Kolovec. Poročil se je z Josipino Teršinarjevo, hčerko veleposestnika z vrha pri Škocijanu na Dolenjskem. Z umnim gospodarstvom in večjim gozdarstvom si je pridobil velik ugled na daleč. Leta 1895 je ustanovil v Jaršah veliko podjetje za lesno industrijo in ga je po prevratu poveril svojemu starejšemu sinu inž. Vladimirju. Feliks Stare je stal vedno v naprednih vrstah.

GROZEN UMOR.

Iz Konjic je dospelo pretresljivo poročilo o krvavem dogodku na Planini blizu Zreča pri Slovenskih Konjicah. Prefiljalstvo je pod vtisom groznega roparskega umora, ki se je dogdil ob belent dnevu v samotnem kraju na Planini, kjer je živela 52-letna proviztorica Gosak Julijana.

Ko so prišli Gosakovi opoldne z dela v gozdu domov, so takoj pogrčali staro mater, ki je živela na prevzišku pri svojem sinu, sedanjem gospodarju pri Gosakovih. Ko so vstopili v stanovanje in videli, da je vse premetano, so takoj slutili, da se je moralo nekaj zgoditi; ko so pa šli pogledat še v klet pod stanovanjsko hišo, se jim je nudil grozen in pretresljiv prizor. Na tleh je ležala, vsa krvava, s presekanim lobanjo, 52 letna mati. Znakov hore ni bilo. Poleg pokojne je ležala okrvavljena ročna široka sekirica, s katero je morilec udaril ubogo ženo trikrat po glavi in jo pobil do mrtvega. Nato pa šel v sobo, pobral iz predalov 1580 din. obleko in druge malenkosti in neznano kam pobegnil. Dogodek se je izvršil najbrž okrog pol 11. dopoldne, ko Gosakovih ni bilo doma in so se nahajali v gozdu. Vest o umoru se je hitro razširila po konjiškem okraju.

STRAŠNA SMRT NEVARNEGA ZLOČINCA.

Pomlad je zloglasni Ignacij Lubej, ki je odsedoval v mariborski kaznilnici več let ječe, ob priliki nekega dela na polju pobegnil. Skrival se je v okolici Maribora ter izvršil tu številne vlome in tatvine. Reči, ki jih je pokradel, je navadno prodajal in se na ta način preživljal. Dolgo časa ob-

PESMARICA

“Glasbene Matice”

Uredil dr. Josip Čerin

Stane samo \$2.—

To je najboljša zbirka slovenskih pesmi za moški zbor. Pesmarica vsebuje 103 pe-mi. — Dobite jo v Knjigarni Slovenic Publishing Co., 216 W. 18th Street, New York, N. Y.

ta tva niso mogla najti pravega sledu za njim, dokler niso dobili slovenje-bi-triški orožnik zaupnega sporočila, da se Lubej skriva v nekem kozolecu v bližini Slov. Bi-trice. Orožniki so takoj pohiteli na dotični kraj in tu res našli kozolec in v njem tako dolgo iskana. Poklicali so ga, naj se preda. Lubej pa jim je odgovoril, da ga živlega ne dobijo v roke. Kmalu je kozolec začel goreti in ogenj ga je npepelil do tal. V pepelu so našli orožniki Lubeja zgorelega.

OBSOJEN POŽIGALEC.

Te dni sta se zagovarjala pred malim kazenskim senatom leta 1893 v Dravljah rojeni Ivan Kogovšek, poslovodja tovarne “Zvon” v Št. Vidu nad Ljubljano in leta 1902 rojena Frančiška Zajc, žena mesarja v Taenu. Zakrivila sta zločin požiga. Ivan Kogovšek je kot lastnik “Zvonarne in livarne” nagovoril svojo sestro Frančiško, ontoženo Zajc, proti nagradi 10.000 din, da je podtaknila v noči na 5. maj 1931 požar v lopi zvonarne v Št. Vidu. Požar je tovarno in stroje uničil. Vzajemna zavarovalnica, pri kateri je bil Kogovšek zavarovan, je cenila škodo na 274.587 din in je ta znesek izplačala. Kasneje se je izkazalo, da oženji ni nastal slučajno in je prišla vsa stvar na dan. Ivan Kogovšek je bil zaradi zločina požiga obsojen na 1 leto ječe in 600 din denarne kazni ali 10 dni zapora ter na 2 letno izgubo častnih državljskih pravic. Frančiška Zajc pa na 6 mesecev strogega zapora.

ZAGONETEN SAMOMOR.

V zaporu sroskega načelstva v Vinkovcih se je usmrtil 29-letni Franc Pahulje iz Dolenje vasi pri Ribnici. Aretiran je bil kot sumljivec v vasi Mirkovcih, kjer se je sukal okrog ciganov in jih izpraševal o različnih stvarih. Cigani so ga prijavili kot sumljiveca. Pri zaslišanju Pahulje ni vedel pojasniti zakaj je prišel v te kraje. Rekel je, da je v Zagrebu pobegnil ženi, s katero se je moral nedavno na silo poročiti. V za-

Peter Zgaga

Žiberska dekleta iz gornjega dela newyorške države mi pošiljajo priske pozdrave in fotografijo.

Dasi je slika precej velika, ne morem predati več kakor eno žibersko deklo.

Dve bi se na sliki že drenjali, za tri bi pa nikakor ne bilo prostora.

Katera je na sliki, tudi ne vem, zato ker mi hrbet obrača. Če se prav spominjam, sta Beta in Katra takih oblik, priselgel pa ne bom.

Žiberska dekleta so nekaj posebnega in vse druge odvajajo—najmanj za stopdeset funtov.

poru si je napravil zanko iz naravnice ter iz trakov v čevljih in se obesil na okno. Pri njem so našli 6150 din, o katerih tudi ni jasno, kje jih je dobil. Oblastva so uvedla preiskavo, da se pojasni ta zagonetni samomor.

ZENA, KI NE PRENESE DNEVNE SVETLOBE.

Pepita Convago, žena nekega portugalskega bančnega radnika, po nasvetu očenega zdravnika za daljši čas ni smela izpostaviti svojih oči dnevnim svetlobi. Podnevi je sedela v mraku in poslušala radio. Ko so po mnenju zdravnika oči bile njene oči že tako dobre, da bi zopet lahko šla na svetlo, se je polastil nerazumljiv strah. Ni hotela iz temne sobe, če pa je šla, je šla le z zavazanimi očmi. Stalno je trdila, da bi ji svetloba silno škodovala in jo bolela.

Ker je postajalo nevarno, da bi Convago popolnoma izgubila vid, če bi še dalje živela v temnem prostoru, sta mož in zdravnik nanela vse sile, da bi jo preričala, kaka nevarnost ji preti. Toda ves njun trud je bil zaman. Tako je gospa Convago po lastni krivdi popolnoma oslepela.

Rojake prosimo, k o pošljejo za naročnino, da se poslužijo — UNITED STATES — osiroma — CANADIAN — POSTAL MONEY — ORDER, ako je vam le priročno

Najboljšo Garancijo Zavarovalnine Jamči Vam in Vašim Otrokom

KRANJSKO-SLOVENSKA KATOLIŠKA JEDNOTA

Najstarejša slovenska podporna organizacija v Ameriki . . . Posluje že 47. leto Članstvo 37,000 Premoženje \$4,500,000

SOLENTNOST K. S. K. JEDNOTE ZNAŠA 122.55%

Če hočeš dobro sebi in svojim dragim, zavaruj se pri najbolj, pošten in nadsolventni podporni organizaciji, KRANJSKO-SLOVENSKI KATOLIŠKI JEDNOTI, kjer se lahko zavaruješ za smrtne, razne poškodbe, operacije, proti bolezni in onemoglosti.

K. S. K. JEDNOTA sprejema moške in ženske od 16. do 60. leta; otroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta pod svoje okrilje.

K. S. K. JEDNOTA izdaja najmodernejšo vrsto certifikate sedanje dobe od \$250.00 do \$5,000.00.

K. S. K. JEDNOTA je prava mati vdov in sirot. Če še nisi član ali članica te močne in bogate katoliške podporne organizacije, potrdi se in pristopi tako.

Za pojasnila o zavarovalnici in za vse druge podrobnosti se obrnite na uradnike in uradnice krajevnih društev K. S. K. Jednote, ali pa na:

GLAVNI URAD

351-353 No. Chicago Street, Joliet, Illinois

DARILNE POŠILJATVE v JUGOSLAVIJO in ITALIJO

100 DIN.	—	\$ 2.25
200 DIN.	—	\$ 4.20
300 DIN.	—	\$ 6.—
500 DIN.	—	\$ 9.75
1000 DIN.	—	\$ 19.—
2000 DIN.	—	\$ 37.—

V DINARJIH

100 LIR	—	\$ 5.60
200 LIR	—	\$ 11.25
300 LIR	—	\$ 16.65
500 LIR	—	\$ 27.50
1000 LIR	—	\$ 54.—
2000 LIR	—	\$ 107.—

V LIRAH

Ker zaradi položaja v Evropi parniki neredno vozijo, tudi za izplačila denarnih pošiljatev vzame več časa. Zato pa onim, ki žele, da je denar naglo izplačan, priporočamo, da ga pošljejo po C A B L E ORDER, za kar je treba posebej plačati \$1.—.

Vsled razmer v Evropi ni mogoče v Jugoslavijo in Italijo nakazati denarja v DOLARJIH, temveč samo v dinarjih oz. lirah. Isto velja tudi za vse druge evropske države.

SLOVENIC PUBLISHING CO. :: : POŠNIŠKI ODDJELK :: : 216 West 18th Street, New York

Predzadnji avstrijski cesar Franc Jožef ni bil na svoja stara leta prav posebno brhiten.

Nekoč je prisostvoval otvoritvi meščanske šole v moravskem mestu Vyškovu. Šola je bila mojstrovina tedanjega graditeljstva ter je bila prva te vrste v Avstriji.

Cesarja je sprejel ravnatelj nove šole ter mu vzneseno opisoval prednosti nove stavbe, ki so ji dali ime “Cesarja Franca Jožefa I. jubilejska deška meščanska šola.”

Cesar mu je rekel: Šon gut. Zelo me je veselilo, zelo lepo je bilo.

Podal je roko ravnatelju in mu skrbno priporočil: — Glavna stvar je pa, da kuhate močne in dobre juhe. Nobena stvar tako ne pomaga v boleznih kakor močna in dobra juha.

Nato so cesar in njegovi spremljevalci odšli in pustili ravnatelja v globokem premišljevanju.

Nekdo iz cesarjevega spremstva se ga je vseeno usmiliti ter mu dejal: — Cesar bi moral to povedati šele v novi bolnišnici, kamor gremo sedaj, in je bila tudi po njem imenovana.

Gospodična Fifi je bila že precej v letih. Nihče ni natančno vedel, kdaj je bila rojena, toda človek bi jih ji kakšnih petinštirideset prisodil, kar seveda ni še nobena starost za pravo žensko.

Nekoč je brala oglas, da išče neko podjetje prikupno žensko, ki bi v veliki trgovini sprejavala goste iz departmenta do departmenta. Ponudbi je treba predložiti fotografijo.

Gospodična Fifi je prebrskala vse shrambe in predale ter naposled iztaknila fotografijo iz časov, ki je bila v cvetju mladosti. Zares čedno, prikupno deklo.

In je poslala fotografijo s pismom, da bi bila taka služba kakor nalašč zanjo ter da tudi prevelike plače ne zahteva.

Ze koj naslednjega dne so jo povabili, naj pride. Ko je prišla, so steklni glave skupaj in ji rekli: — Zamudili ste, gospodična.

— Kako zamudial! Saj ste mi vendar pisali naj pridem ob devetih, zdaj pa še devet ni. — Ne misimo tako. Ampak takrat bi morali priti, ko ste se dali fotografirati.

Na odru se je drl prohibicijski govornik proti pijači: da je prokletstvo za človeštvo, da je pogin za zdravje in nesreča za družino. S statističnimi podatki je dokazoval, koliko narodov je že uničila nesrečna pijača. Kot živ dokaz vzdržnosti je mel poleg sebe na odru starega moža. Kdo ve, kje ga je iztaknil!

Dal je starcu besedo, in starec je pripovedoval: — Star sem devetdeset let. Nikdar v življenju nisem okusil opojne pijače. Mleko in vodo, to sem pil.

— No, le vprašajte ga se kaj, — je pozival govornik poslušalce. — Gotovo vam bo povedal še kaj zanimivega iz svojega življenja.

In nekdo navzočih ga je vprašal: — Pa imaš družino? — Ne, — odvrne starac. — Oženjen sem bil, pa mi je žena pred petdesetimi leti umrla. Dva otroka sem imel, pa sta tudi umrla. Edinole brata imam. Saj sem ga mislil pripeljati s seboj, pa ni mogel iti. Ob treh popoldne je že smrčal. Petindevetdeset let je že star, pa se ga vsak dan nalezje.

Kanadski Vestnik

Poročila iz raznih naselbin, kjer bivajo in delajo Slovenci

FRANCOSKA POSEST V KANADI

Združene države imajo na obeh francoskih otokih konzularno oblast. — Na otočju živi pet tisoč prebivalcev, od katerih je štiritisoč Francozov. — V francoskem parlamentu so imeli narodnega poslanca.

Vlada Združenih držav je ustanovila dva nova konzulata v francoski kolonijalni posesti in to na otokih St. Pierre in Miquelon, ki ležita ob kanadski obali. Amerikanci nazivajo te nove konzulate “diplomatska ušesa”. Otoka bi v primeri vojne utegnili postati važna vojaška oporišča, zato hoče imeti Amerika tam svoje konzule kot opazovalce.

Mnogi so se začudili, ko so v časopisih čitali vest, da hoče Amerika ustanoviti konzulate v francoski Kanadi. Marsikdo je prvič slišal, da ima tudi Francija kolonijalno posest v Severni Ameriki.

Francoski Saint-Pierre in Miquelon in okoliški otoki so majhni ribiški otoki, ki jih je Francija obdržala po izgubi Kanade, katera je prešla v angleško last. Leže kakih 50 milj južno od obale Nove Fundlandije. Največji otok je Miquelon. Otok Saint Pierre z mestom istega imena, ki je glavno mesto v teh francoskih krajih, je nekoliko manjši.

Na vsem otočju živi 5000 prebivalcev; od teh je 4000 Francozov.

V francoskem parlamentu jih je zastopal en narodni poslanec. V glavnem mestu Saint Pierre (3000 prebivalcev) je guverner, več šol, in dve radijski postaji, namenjeni v glavnem ribiškim ladjam.

Otoki so skaloviti; zemlje za obdelovanje ni. So pa zelo važni za ribolov. Pred vojno je dospelo vsako leto ob času lova iz Francije do deset tisoč ribičev. Prihajali so zlasti iz Bretonije in Normandije.

Vsako leto nalove v tamkajšnji okolici nad 40 tisoč ton rиб. Izvoz rib in ribjega olja pa cenijo vsako leto nad 100 milijonov francoskih frankov. Prvi kolonisti se omenjajo na tem otočju leta 1604. Skorogotovo so bili Baski. Franciji pripada to otočje iz leta 1635. Poleg Kanade so bile tudi o-

NEODVISNOST JE KANADI NAJVIŠJI CILJ

Kanadčane skrbi usoda Anglije ter skušajo na vse načine pomagati materinski deželi, toda samobitnost Kanade jim je nadvse. — Tudi Amerikancem prav dosti ne zaupajo, boječ se, da bi jih ne “podjarmili”. — Kanadčani imajo namreč dober spomin.

Iz Ottawe poroča ameriški poročevalec: Med Združenimi državami in Kanado ni pravzaprav nobene meje. To se pravi meje v takem smislu kot so med drugimi državami. Nobenih zakonov ni in nobenih utrd. Kvečjemu senpatam kakšna carinska stražnica.

Baš zaradi tega ni prav posebno lahko izdelati kakšen uspešen obrambni program.

Največja težava je pa to, ker so Združene države že nad 150 let svoboden in neodvisen narod, dočim pripada Kanada angleški družini držav ter je vsled tega v nji precej močno razvit čut neodvisnosti.

V zadnjih mesecih se je Kanada večkrat “krajno razburila”. Mnogi dobromisleči, toda nerazsodno govoreči Amerikanci so svetovali Kanadčanom, naj se odecipijo od Anglije in naj postanejo člani ameriške Unije.

Kanadčani, ki so ponosni na

zavami svojo neodvisnost, oziroma pripadnost Angliji.

Javnost vse prerada pozablja, da je bilo za kontrolo kanadke meje prelito mnogo krvi ne samo v revolucionarni vojni leta 1776, pač pa tudi v vojni leta 1812. V obeh slučajih je bilo le težko ohraniti samostojnost Kanade.

V letih revolucije (1776—1783) je bilo v Združenih državah, ki so takrat obstajale samo iz trinaestih držav, dosti “lojalistov” in “konzervativcev”, ki so se z besedo, črko in orožjem ljuto borili proti revolucionarjem.

Proti revoluciji so bili predvsem promoznejši razredi tedanjega časa. Tem pristašem Anglije je slaba prodla. Mnogokrat so jih povajljali v smolj in operju, poslali so jih v koncentracijsko taborišče in jim zaplenili vse premoženje.

Približno 100 tisoč teh “lojalistov”, tudi “torijev” imenovanih, se je po tistem preselilo iz Združenih držav v Kanado. Vedno so se pa spominjali preganjaj, zasledovanj, izgube premoženja ter težav, ki so jih imeli z gradnjo novih domov na utrzlih, takrat še divjih kanadskih tleh. Celo potomci tistih beguncev so še vedno pod vtisom tistih strahot. Otroci “lojalistov” so uspešno organizirali v vojni leta 1812 odpor proti Amerikancem.

Kanadski zgodovinarji govorijo o tistem boju kot o boju za svobodo, proti vključenju v ameriško unijo in o obrambni vojni proti tujemu vsiljivcu. Kanada je torej angleška. Več nego enkrat se je borila za svojo pripadnost materinski deželi. Dejstvo, da je Anglija demokracija, pri tem ni bilo merodajno. Kanada se neodvisno vlada in je na podlagi svojega lastnega sklepa napovedala Nemčiji vojno.

Kanada je pa tudi ameriška. Nekateri Amerikanci imajo precej vzroka, da smatrajo deželo z 11.300.000 prebivalci za nekakšen severni podaljšek Združenih držav. Prav nič čudnega ni, če na ameriški strani namigujejo, da bi združenje bilo napačno.

Teza se pa Kanadčani boje. Mednarodni položaj je pa dežel s silo zblizal ter tira drugo drugo v naročje. Že od nekdanj “nevidna” meja postaja od dne do dne zares nevidna. Navzlic temu pa Kanadčani odločno zavračajo vsako misel o zabrisanju meje. Na drugi strani pa zatrjuje Kanada, da ni od Londona odvisna, da si je dožela angleška.

REŠIL SLOVITO KATEDRALO

Poročnik kanadskih vojaških inženirjev R. Davies je uspešno izkopal nemško časovno bombo, ki je padla in se zarila v zemljo blizu katedrale sv. Pavla v Londonu. S tem je tudi rešil slovito stavbo.

Poročnik kanadskih vojaških inženirjev R. Davies je uspešno izkopal nemško časovno bombo, ki je padla in se zarila v zemljo blizu katedrale sv. Pavla v Londonu. S tem je tudi rešil slovito stavbo.

Kanadska navezanost na Angleško otočje se je v zadnjih mesecih še povečala. Povod temu je dala junška borba angleškega naroda za obstoj Anglije. Odnosaji med Kanado in Združenimi državami bodo resnično prijateljski le v slučaju, če se bodo v Washingtonu ob vsaki priliki zavedali dejstva, da je Kanada angleška in neodvisna.

Dosti obiskovalcev narodnih parkov

Narodne parke v Alberti letos obiskalo 27 milijonov turistov kot pa lani. Vseh skupaj jih je bilo nad 106 tisoč.

Prednost ima Banff narodni park, ki ga je obiskalo nad 49 tisoč turistov. Obisk Jasper narodnega parka se je povečal za 100 tisoč.

Letniki se s pridelom poslužujejo Banff—Jasper moderne ceste, ki je bila dne 15. junija izročena prometu ter vodi po najbolj slikovitih kanadskih krajih.

Amerikanci in Kanadski Rdeči križ

Kanadski Rdeči križ poroča, da je dobil od Katherine Hepburn, Ruth Draper, Roberta Sherwooda in raznih drugih odličnih ameriških gledaliških osebnosti 35 tisoč dolarjev. Miss Hepburn je sama darovala deset tisočakov.

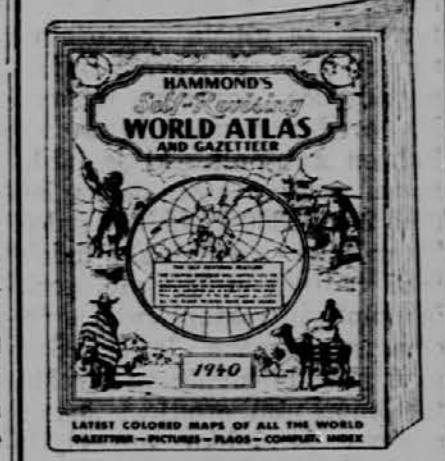
Demant Kohinor v Kanadi

Največji demant na svetu, znameniti Kohinor, so z ostalimi dragocenostmi angleške krone prepeljali na varno v Kanado.

Ta demant so čuvali najprej v Delhi, okoder ga je vzel veliki mogul Babur. Zatem je prišel v last perzijskega šaha, afganistanskega kralja in maharadže iz Lahore. Od njega ga je kupila Vzhodno-indijska družba, ki ga je poklonila kraljici Viktoriji. Ona ga je dala izbrusiti v Amsterdamu.

IMATE ŽE TA PRIROČNI ATLAS?

V teh kritičnih dneh je vsakemu čitatelju dnevnih vestí potreben ta priročni ATLAS, ki ga pošlje našim naročnikom po najnižji ceni. — Naročite ga še danes!

Velikost 9 1/2 x 14 1/2 inčev
48 velikih strani;
32 barvanih zemljevidov tujih držav in 9 zemljevidov Zdr. držav in zastav vodilnih držav;
45 svetovnih slik popolnoma označenih;
Zanimivi svetovni dogodki.
Najnovejši zemljevid kaže celo svet in tudi:
RAZDELITEV POLJSKE MED NEMČIJO IN RUSIJO
ITALJANSKO OSVOJITEV ALBANIJE
PRIKLUČITEV ČEHOSLOVAŠKE K NEMČIJI
NOVA FINSKO-RUSKA MEJA
Cena 25 centov
Pošljite svoto v znakmah po 3 oz. po 2 centa.

Posebnost:
HAMMONDOV ZEMLJEVID, KI SAM SEBE POKRIVLJA
KUPON, ki ga dobite z atlasom in ko ga izpolnite in pošljete k izdajatelju zemljevida, vam daje pravico, da dobite dodatne zemljevide z novimi mejami vojskujočih se držav, kakor bodo premejene po sedanji vojni.
Naročite Atlas pri: “GLAS NARODA” 216 WEST 184th STREET NEW YORK, N. Y.

GENERALNI GOVERNER NADZIRA KANAD. MORNARJE

Kanadski mornarji korakajo pred generalnim guvernerjem Kanade earlom Athlone v nekem kanadskem pristanišču. Z guvernerjem so visoki mornariški častniki. — Earl of Athlone je sedaj na obisku pri predsedniku Rooseveltu v Hyde Park, N. Y.

KANADSKI GOVERNER PRI ROOSEVELTU

Sestanek je utrdil vezi med obema sosedoma. Časnikarjem ni bilo sporočeno, o čem sta državnik razpravljala.

Dne 10. oktobra je bil v predsedniškem domu v Hyde Park, N. Y., odlični gost, Earl of Athlone, generalni guverner Kanade.

O čem sta razpravljala, javnost ni izvedela, toda sodi se, da sta posvečala dosti pažnje svetovnim dogodkom ter njihovim vplivom na Kanado in Združene države.

RESNO POMANJKANJE STANOVANJ

Sedanjim stanovalcem so nove stanovanjske odredbe dobrodošle, ničesar pa ni bilo storjeno za delavce v prenapolnjenih mestnih okrajih.

Pred dobrim mesecem je bila uveljavljena stanovanjska kontrola, ki je sicer dobrodošla sedanjim najemnikom v središčih vojne industrije, ničesar pa ni bilo storjenega za tisočere delavce in njihove družine v prenapolnjenih mestih in okrajih. Stanovanjski problem postaja resnejši, čimbolj se lotevajo industrije vojne produkcije.

V mnogo mesta je dospelo večje število izvezanih delavcev. Delo so takoj dobili, težava je pa s stanovanjem oziroma prenočiščem.

V nekem mestu so zgradili veliko tovarno. Uprava tovarne je poslala svoje pisarje od hiše do hiše spraševati, če imajo prostora za enega ali dva delavca, dokler ne bo vodstvo tovarne zgradilo potrebnih stanovanj.

Marsikatero mesto bi zgradilo zasilne lesene hiše, pa ni dovolj tesarjev in carpenterjev na razpolago.

Trdnih in dragih hiš si ne upa noben podjetnik graditi, ker sleherni ve, da je sedanje blagostanje le začasno in da se bodo delavci odselili, kakor hitro bo ponehala produkcija v tovarnah.

Veteranska garda

Kanadski obrambni minister Rogers je sporočil, da je bil v Kanadi ustanovljen poseben oddelek, ki bo skrbel za varnost pred možnostjo sovražnih operacij v nofanjosti Kanade. Predvsem bodo zavarovane vojaške naprave.

Oddelek se bo imenoval domača veteranska garda, in vanj bodo sprejeti dosluženi vojaki, stari do 50 let. Zaenkrat bo tvorila garda 12 čet po 250 mož.

PROŠNJA FILOZOFA ANAKSIMONA.

Ko je bil mogočni macedonski car Aleksander Veliki na svojih zmagovitih pohodih, je prišel nekega dne z veliko vojsko do mesta Lampsak. Hotel je zavzeti mesto in ga popolnoma uničiti. Ko je razporejal dele svoje vojske za napad, je prišel iz mesta slavni filozof

ANAKSIMON, ki je bil nekoč učitelj mladega Aleksandra.

Aleksander Veliki je takoj spoznal namen Anaksimonovega prihoda. Vedel je, da ga bo prošil, naj ne napade mesta. Ne da bi čakal na Anaksimonove besede, je rekel: “Prišezem ti, dragi Anaksimone, da ne bom ustregel nobeni svoji prošnji.” Ko je filozof videl, pri čem je, se je carju globoko priklonil in rekel: “Mogočni car, prošim te, da razrušiš to mesto do temeljev.”

Car Aleksander Veliki je takoj spoznal, da ga je zviti učitelj premagal. Držal je dano besedo in ni razrušil mesta Lampsak.

NAZNANILO in ZAHVALA
Z žalostjo v naših srcih naznanjamo vsem sorodnikom in Ameriki in starišem, bratom in sestram in stari domovini prežalostno vest, da nam je kruta smrt izgrala iz naše srede našega ljubljenega bratrance in prijatelja

Albin Cerovšek-a

Pokojujnik je preminil dne 10. oktobra 1940 v višji deželni bolnici v Toronto, Ontario, Kanada. — Leto dni ga je mučila neusmiljena, v rudiški pridobljena pljučna bolezen. Poskušali smo vse, kar nam je nudila zdravniška veda, a vse je bilo zaman. Smrt je bila močnejša in moral se je podati v najlepši dobi svojega življenja.

Pokojujnik je bil rojen leta 1903 v vas Gor. Dule št. 3., Fara sv. Duna pri Kreskem. V Kanado je prišel leta 1928.

S temi skromnimi vrstencami se želimo zahvaliti vsem, ki ste nudili na kakršnekoli način pomoč in sočutje in najsibo za časa bolezn in ko je pokojujnik ležal na mrtvaškem odru. Hvala tamkajšnjemu g. župniku za cerkvene obrede in spreved na katoliško pokopališče v Toronto.

Najlepša hvala družini M. Ivanka Anžin in Mr. Charlie Leskovec iz Toronto. Lepa hvala prijateljem za vence, in vsem kateri so priložili na pogreb iz Sudbury, Joe Stoenec, Fr. Tršelič in Joe Celar, kakor tudi lepa hvala John Žickarju in Valentin Čebul iz Creighton, Ont. Enako najlepša hvala Slovenskemu pevskemu in C. S. W. A. društvom za lepe vence in cvetlice iz Sudbury, Ont. — Toraj najlepša hvala vsem!

Tebi dragi Albin, pa naj bude lahka kanadska gomila!

Spomin na Te ostane v naših srcih dokler ne pridemo tudi mi za Teboj. Britko je bilo Tvoje življenje, miren naj bude Tvoj počitek v tih in hladni tuji grudi.

Zalujoči ostali:

JOHN ČEROVŠEK, bratranec,
Copper Cliff, Ont., Canada;

JOE SLOVENEČ,
FRANK TRŠELIČ,
JOHN BOSNAR,
LOUIS RAČIČ,
JOHN ŽICKAR,
bližnji domačini
in prijatelji.

Sudbury, Ont., Kanada, 15. oktobra, 1940.

V METEŽU

— Roman — Spisala: MARJKA KMETOVA. —

26

In tako deklishe, nežna in čista je bila ta soba, da je bilo Tino nenadoma srati te čistote, ker je začutila skrivnostno ni- laži, ki se je vlekla za njo in jo je že ovila krog sebe, še preden je bila poročena z Andrejem.

"Laž — kaj tuji tukaj laž, kakor je bilo prej vse dni?" Tako si zamisljena, Tina, je zaslišala Andreja kakor iz dalje. "Ne misli nazaj — zdaj je vse minilo — vse, vse — in novo, čisto novo in svoje življenje pričneva. Ne misli — nič nikar ne misli."

"Ne — ne — nikar," je povzela Tina, se okrenila in objela Andreja z vso močjo. "Sem že vesela, vidiš, in se smejem in se bom smejala venomer, da me boš vesel in ti bom ena sama pesem."

"Ena sama pesem..." je dahnil v omamljenosti Andrej in se potopil v Tinine oči.

Po pomolu se je zibala množica, dišalo je po parfemu in morju, toaletne se prelivalo v mavrice barv in po morskoi gladini so se ostro bleščale zlato, bakrene, rdeče in zelene niti solnih odsevov. Kakor ogromne perotnice so žareli rožasti oblaki na modrozelenkastem nebu in pri Sv. Justu so peli zvonovi.

Roko v roki sta stopala s počasnimi koraki Andrej in Tina — zdaj je nekaj mesecev gospa Gornikova — in sta molče motrla pestro promenado in barvasto morje. Andrejev obraz je bil kakor samo jadro miru. Tina pa je bila v bogati in lepi obleki vse s sama sebi in občutila je ubranost svojih lastnih telesnih oblik in to, kako je človek v lepi obleki vendarle ves drugačen, bolj umirjen in bolj samozavesten.

"Kod blodi zdaj Tone," je dejal Andrej in se smehljuje zagledal v daljo preko morja.

"Kako moreš biti tako neokusen," ga je zavrnila Tina in je odmevala svoje roko od Andrejeve.

"Kaj sem te užalil Tina? Nikar, razumeti me moraš. Toliko sreče je v meni, zares toliko prave, čiste sreče, da so se mi nenadoma zasmili vsi ljudje in mi je kar tako mimogrede prišla tudi misel na Toneta."

"Pa te proim, da o tem ne razmišljaš več." "Saj ti je vendar vseeno, saj je tujec zate!"

"Je — in tudi zate bodi. In po grobu ne brskaj." "Kako si ostra, Tina! Pa imaš nemara prav. Oprosti."

"Andrej — o čem drugem razmišljaš rajši." "No? O tebi, kako te imam rad? Tega sem prepola in prav to je moja sreča."

"Vem — vem — in prav zato..." "Kaj, Tina?"

"Ah, saj veš. Kaj se nalašč izmikaš?" "Zdaj vem — avto!" Andrej se je prisiljeno nasmehnil.

"Vendar!" je vzkliknila Tina. "No?" "Torej ti je še vedno v mislih ta preklicani avto."

"Seveda mi je v mislih in čudim se ti, Andrej, ko toliko praviš, kako me imaš rad, pa da mi kar koj ne izpolniš moje prve želje, ki sem ti je sploh izrekla."

"In jaz spet se čudim tebi, Tina, da moreš imeti še kako željo, zdaj, ko sva vendar dosegla vse — ko sva združena na veke."

"To si ti — jaz sem pa še nekaj čez." "Skoraj bi se bilo zmračilo Andreju čelo, a je le nalahno zavzdihnil in dejal:

"Da ti povem resnico, Tina, jaz sploh nisem vnet za avtomobile. Motilo bi me tisto nesumljeno hreščanje in drdranje krog hiše."

"Jaz — jaz! Pa jaz!" "Ti si jaz — in jaz sem ti."

"Pa si se ujel! In jaz sem ti, si dejal. Torej?" "Vem, zgodilo se bo, kakor želiš. Pa je skoraj škoda denarja za tako neokusnost!"

"Joj, Andrej, kaj sem se zmotila? Ti skopariš?" se je zaničljivo obegnila Tina in pogledala Andreju v obraz.

"Krivična si, Tina. Menim, da nimaš pravice misliti takih misli; nimaš povoda za to."

"Očitki! Andrej — kaj ti je žal denarja?" "Tina, kako moreš?"

"Res, res — pustiva te suhoparnosti. Pa avto le dobim!" "Dobiš."

"Potem je vse prav. Si hud?" "Če bi hotel biti, pa ne bi zmogel tega."

"Da ti ne bo žal!" "Česa?"

"Tega, da ne moreš biti hud name." "Zakaj, Tina? Kam meriš?"

"Nič, nič. Kar tako pravim. A vse je mogoče." "Skrivnostno govoriš."

"Ženska sem. Sflinga." "Res, a tebe poznam in sem brez skrbi."

"Že je hotela reči Tina "revez," a je molčala in skoraj jo je bilo srano, da ni v njej iskrenosti do Andreja, ko ga je videla v tolikem zaupanju. Tedaj se je zganičila in dejala:

"Poglej, poglej. Meta naju pozdravlja!" In že je pohite: k Meti in Andrej se je prijazno smehljal.

"Čestitam, čestitam!" je vzkliknila Meta in segla obema v roke. Tina pa je povzela:

"Da sem gospa Gornikova, kajne? Že dobro. Dnevi tihe sreče so že minili, zdaj pridejo slavnostni dnevi. Považim te v par dneh."

"Če bo všeč gospodu soprogu," je dejala Meta smeje.

"Vprašaj," je namesto Gornika odvrnila Tina in je že okrenila pogled. "Riznarjeva dva! Kakor bi se bili zme-

nili. — No, gospa Melanija, poglej me v novem svetu. Dober dan, gospod profesor! Vse dobro! Vse zdravo? In še vedno sije solnce? Prav, prav, že vidim na vajinih očeh, kako vama je dom ves zlat v duši. Jaz pa prosčavljam sebe in vos svet in — avtomobile. Hahaha, Andrej, te je speklo? Torej — pozdravljeni vsi skupaj — z menoj vred!"

(Nadaljevanje prihodnjih.)

Obletnica kipa svobode

Velika devica v newyorški luki je 54 let stara.

Najbolj priljubljeni simbol vsem Amerikancem — Kip svobode — ima svoj rojstni dan tega meseca. Kip bo 54 let star dne 28. oktobra. Stojčč vedno na straži sredi newyorške luke je slavni kip vznetil sreča milijonov novodošlecev in jim dal nado v novo življenje. Ga ni na svetu svetjšegega simbola.

Kipar Frederic A. Bartholdi, Francoz, je prišel na te obali leta 1870, takoj po tragičnem porazu njegove domovine. Ob pogledu na velikan-ko luko se je v njegovi glavi porodila ideja, da bi tu bil prostor, kjer bi mogel postaviti kip boginji svobode. Bil je tako prešinjeno s to idejo, da je takoj po svojem povratku v Francijo začel udeleževati svoj namen.

Ustanovljeno je bilo društvo odličnih Francozov. Po vsem Francoskem so se začeli nabirati prispevki za financiranje kolosalnega kipa "Svobode razsvetljujoče svet", kot si jo Bartholdi domislil. Prispevki so začeli prihajati od revnih in bogatih ljudi, v centih in frankih. Tako je bilo navdušenje za proslavo Svobode. Ko so nadaljni prispevki začeli pešati, je Bartholdi zajamčil svoje lastno premoženje, da se le kip dokonča.

Bartholdi je delal neumorno, zahtiral, meril in nadzoroval li-vanje. Po petih letih je bil kip izgotovljen. Končno je bil montiran v Parizu l. 1881. Do tedaj je stal četril milijona dolarjev.

Medtem se je iskalo sodelo-vanje v Združenih državah. Končno leta 1883 je odbor začel nabirati prispevke v tej de-želi za gradnjo vznožja, na ka-terent bi stal bronasti kolos. Pedestal je bil končno postavljen leta 1886.

Otok sredi luke, Bedlee's Island, je bil izbran za kip. Kip je bil prepeljan sem preko oceana in pričvrščen na vznožje in železno okostje.

Velika ceremonija odkritja sponenika se je vsrila dne 28. oktobra 1886. Predsednik Cleveland je bil prisoten. Tudi Bartholdi je bil tam in prisest-

voval kronanju svojega 15-let-nega prizadevanja.

Končni strošek velikega kipa, največjega na svetu, je bil \$600,000. Tehtal je 225 ton. 40 ljudi je moglo stati v veliki roki in 12 se jih zmetilo v baklji, visoko nad krono na glavi. 403 stopinj vodi do vrha. Svetilka, ki žari iz baklje, je bila instalirana od federalne svetilniške službe.

Ob tej priliki naj navedemo nekoliko zanimivih dejstev o kipu Svobode: visokost od površine morja do vrha baklje je 301 čevljev 3 inč; od pete do temena je 11 čevljev 6 inč; dol-gost roke je 16 čevljev 6 inč; kazalec je 8 čevljev dolg in no-het je 13 po 10 inč velik. Drugi dimenzije so: od brade do vrha glave je 17 čevljev 3 inč; od ušesa do ušesa je 10 čevljev razdalje; med očmi je 2 čevlja 6 inč; dolgost dečne roke je 42 čevljev; usta so 2 čevlja široka in ob pasu je kip 35 čevljev ši-rok.

PEKLENSKA FREGATA.

Zgodovina vojnih brodovij nam sporoča čuden primer, ka-ko so s pravo peklenko fanta-zijo nadarjeni tehniko, ki je pred 120 leti poskušali izdelati vojno ladjo, ki bi bila nedo-takljiva in neodoljiva. Okrog leta 1820 so v Bostonu zgradi-li parnik, ki je dobil značilno ime "Peklenška fregata" in ki je vest o njem vznjubala po vsem svetu velikansko pozornost in grozo. Ta ladja je imela tri parne stroje, dva sta rabila za njeno premikanje v brezvetru (kajti v vetru bi sliš sedevda z ladri), eden s 60, k s, pa je ra-bil samo za premikanje ob-rambnih in napadalnih naprav. Glavna naprava je bila vrsta debelih železnih palic, ki jih je poseben mehanizem na obeh straneh glavnega jambora gna- tako, da so udarjale nepresta- no kakor ogromni cepeci. Ti cepeci naj bi varovali ladij-ki krov in razbijali moštvo, jad-ralno opremo in krove sovra-žnih ladij.

Ob vsaki strani križnega jambora je bil nadalje po 1 dolg železni drog. Ta drogova- sta bila opremljena z močnimi kavlji in ostro brušenimi rezili ter sta se gibala vodoravno sem in tja. Uničevala naj bi napadajoče sovražno moštvo. Na sprednjem krovu je stal ne- kakšen katapult, ki je lahko metal po dva stota težke ka- nne 200 do 300 komolcev daleč. Ta priprava pa bi lahko lučala tudi vedra z vrelo vodo, gore-čo smolo in raztopljenim svin- cem na sovražne ladje. Šest- otrož je zadostovalo za strožbo tem morjnim orodjem, ostalo moštvo je lahko opravljalo svoje delo pri baterijah. Ob obeh straneh ladje so namestili nadalje 100 železnih kavljev in isto toliko kolov, ki so se dali na podoben način premikati in bi mogli "v nekoliko minutah

"GLAS NARODA"
pošljamo v staro do- movino. Kdor ga ho- če naročiti za svoje sorodnike ali prijate- lje, to lahko stori. — Naročnina za staro kraj stane \$7. — V Italijo lista ne pošil- jamo.

Nova zaloga...
in tudi nekaj novih knjig in pisateljev
SLOVENSKE KNJIGE

DAMA S KAMELJAMI
Spisal ALEKSANDER DUMAS
Pisatelj sam pravi, da je knjiga uganka. Strmši vanjo kot v zastor, ki zakriva oder, kjer se bo igral kos življe- nja. In v tem slavem roma- nu se res igra velik kos ze- lo zanimivega življenja.
cena \$1.75

HUBERT
Spisal Paul Keller.
Roman iz lovskega življenja.
cena \$1.—

JERNAČ ZMAGOVAČ
Spisal sloviti poljski pisatelj HENRIK SIENKIEWICZ
Kakor vsi njegovi romani, je tu- di ta zelo zanimiv.
cena \$1.—

KRAJ UMIRA
Spisal JOŽKO JURJČ
Mladí koroški Slovence zelo Ja- sno in zanimivo popisuje življe- nje kmetov in rudarjev.
cena \$1.—

KAKOR HRASTI V VIHARJU
Spisal Strachwitz.
Zelo zanimiva povest iz do- mačega življenja.
cena 75c

MOJE ŽIVLJENJE
Spisal IVAN CANKAR
Najboljši slovenski pripovednik in pisatelj je Cankar, ki v tej knjigi pripoveduje marsikaj zanimivega iz svojega življenja.
cena 75c.

NA POLJU SLAVE
Spisal HENRIK SIENKIEWICZ
Pisatelj popisuje sijajno zmago poljskega kralja Jana Sobieske- ga nad Turki pri Hotinu in s tem osvobodnje Poljske. S to zmago je bila končana turška sila, pod katero so toliko trpeli tudi slo- venski kraji.
cena \$1.—

OTROCI SOLNCA
Spisal IVAN PREGELJ
Poznani slovenski pisatelj po- pisuje čudovit svet med žarkostjo južnega solnca in senco hladne severne noči.
cena \$1.—

ROŠLIN in VERJANKO
Spisal JANKO KERSNIK
Kersnik, ki je poleg Josipa Jurčiča naš najboljši pripo- vedni pisatelj, v tem roma- nu popisuje življenje in do- godke na gradu Dvor v dol- ni Krki na Dolenjskem. Ro- man je zelo zanimiv od za- četka do konca.
cena \$1.—

ROJAKOM priporočamo, da naročijo te knjige že sedaj, ker zaloga je omejena in zaradi evropskih razmer je težko dobiti v tem času dokladek.

se je treba pred pikom komar- jev, ki prenašajo klice malari- je, preventivna zaščita pred malarijo je tudi zauživanje ki- nina. Popolnoma je mogoče odpraviti malarijo le, če se uni- čijo komarji anofelsi, ki ma- larijo prenašajo. V to svrho je potrebna osušitev močvirna- jih zemljišč, zlasti v onih kra- jih, kjer je malarija doma.

STRAHOTE VOJNE
ČASU PRIMERNA KNJIGA
Spisala Berta pl. Suttner
228 strani
Cena 50 centov
Dobite jo pri
KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING CO.
216 W. 18 St., New York

Veliki Atlas sveta

Vojujoči se narodi v Evropi vsvarjajo zgodovino. Svetov- nih vesti pa ne morete razum- no nasledovati brez velikega in zanesljivega zemljevida, kot je naprimer Hammonda's New Era Atlas of the World. "Res," boste rekli, "toda po končani vojni zemljevidi, ki so sedaj izdani, ne bodo več dobri." To- da vse drugo je res, kot ta tr- ditev, ako vpoštevamo ta atlas. In tukaj pride poglobljena stvar. Z atlasom boste prejeli izkaznico, s katero boste proti plačilu 25 centov dobili dodat- ne zemljevide, ki kažejo pre- menjene meje vseh držav, ki bodo prizadete vsled mirovne pogodbe, in jih boste prejeli te-

kom 60 dni po zaključku vojne in ko bodo podpisane mirovne pogodbe. (Listek, ki je treba izpolniti in poslati naravnost na zalagatelja, je v vsakem atlasu.) Ti dodatni zemljevidi vam bodo do zadnje zamenjo- stni izpolnili vaš svetovni zem- ljevid, ki bo natančno kazal Evropo pred vojno in po vojni v celi knjigi. Ta atlas velja sa- mo \$2.75 za Združene države in \$3.— za Kanado. Ta veliki atlas dobite pri KNJI- GARNI "GLASA NARODA", 216 West 18th St., New York. Z vsakim naročilom priloži- knjigarna brezplačno 5 sloven- skih knjig, ki jih izberite iz seznama na zadnji strani lista.

BORBA PROTI MALARIJI.

Malarija je zlasti za južne dele Jugoslavije velika nesre- ča. Pa tudi v Sloveniji se je že na nekaterih mestih poja- vila. Vsako leto zboli od ma- larije veliko število mož, žena in otrok. Najbolj je razširje- na v Primorju, Južni Srbiji in Hercegovini, kjer povzroča ve- liko škode tamošnjemu ljud- stvu, narodnemu zdravju in na- rodnemu blagostanju ploh. Zadnja leta narašča malarija posebno občutno v Beogradu in okolici. Računajo, da zboli v Jugoslaviji od malarije vako le- to okrog 200,000 ljudi. Lastna samopomoč, občine in država, so si že mnogo prizadevala, da bi čim bolj odstranilo, če že ne popolnoma preprečilo to nevar- no škodljivo ljudskega zdra- vja. Toda vse to ne zadostuje. Potrebna je resna in velika na-

ROKOVNJAČI IZ POD TRATE
Spisal Kazimir Przerwa- Tetmajer.
Zelo zanimiva povest o divjem lovcu Gronitovskem.
cena 75c

SODNIKOVI
Spisal JOSIP STRITAR
Starosta naših pisateljev in pravzaprav oče pravilne slo- vencišine v tem svojim roma- nu živo in zanimivo popisuje življenje na deželi.
cena \$1.75

SREČANJE Z NEPOZNANIM
Spisal MIRKO JAVORNIK
Pisatelj v knjigi pove isto, kot pove naslov: sreča se je z lju- dmi, med katerimi so nekateri že mrtvi, drugi še živi. Njihova usoda je bila zanimiva, pri nek- terih tudi tragična. Pred vsem pa popisuje resnično življenje posameznih.
cena \$1.—

V ZARJE VIDOVE
Spisal OTON ZUPANČIČ
Najboljši in še živčiji sloven- ski pesnik poslaja s to zbirko zopet nekaj umotvorov. Pesmi so posvečene njegovi ženi Ant.
cena \$1.—

V LIBIJSKI PUŠČAVI
Spisal A. Conan Doyle.
Zelo zanimiva roman, čegar dejanje se dogaja v Egiptu, v deželi bajnega Nila.
cena 50c

ZADNJI VAL
Spisal IVO ŠORLI
Poznani slovenski pisatelj je namin v tej knjigi poslati ze- lo zanimive podatke o svo- jih doživljajih v Rogoški Sla- tini.
cena \$1.—

ZNANCI
Spisal RADO MURNIK
Poznani humorist v tej knji- gi kaže razne značaje ter knji- go sam označuje kot "Povesti in orisi."
cena \$1.25

ZIMA MED GOZDOVI
Spisal Pavel Keller.
V tem romanu Keller v svetlih barvah riše dogod- ke na kmetih in posebno v gozdovih.
cena \$1.25

ZITO POGANJA
Spisal Rene Bazin.
Francoski roman zelo na- pete vsebine.
cena 75c

ZADNJI MOHIKANEČ
Spisal J. F. Cooper.
Dejanje se vsrči v letu 1757, ko so še Indijanci kralje- vali v lepi Mohawk dolini v kraju, ki obsega sedanjí državí New York in Ver- mont.
cena \$1.—

Naročite pri:
KNJIGARNI "GLAS NARODA"
216 W. 18th Street, New York, N. Y.
Poštino plačamo mi.